

V angleškem M-Sportu je dom Fordovih rally aktivnosti na mednarodnem prizorišču. V okolici Dovenbyja je zato potekal tudi finalni izbor dirkačev iz trinajstih različnih Fiesta ST pokalov, na katerem je prvič sodeloval slovenski predstavnik, enoletno pogodbo z M-Sportom pa si je prislužil 20-letni Adam Gould.

Brez zavor

» Na dvodnevem testiranju je vodstvo M-Sporta iskalo najbolj celostnega dirkača. In čeprav so izbori vodstvu Fordovega rally moštva predstavljali predvsem promocijsko priložnost, je vseh triindvajset finalistov vožnjo po slabe štiri kilometra dolgi progi vzelo presneto resno. »Moje leto v M-Sportu mi je prineslo veliko novih izkušenj in znanja,« je povedal lanskoletni zmagovalec mednarodnih Fiesta ST pokalov Victor Henriksson, namesto katerega si je mesto v Dovenbyju odslej našel dvajsetletni Adam Gould. «

■ besedilo: **gregor pavšič** ■ foto: **grp**

V AVTOMOBILISTIČNEM športu že dolgo ne gre le za uspešno vrtenje volana, saj mora biti dirkač na vrhunskem nivoju celostni športnik. Zahvaljujoč dobri telesni pripravi lahko vzdrži vse psihofizične napore, ki jih rally kot najbolj skrajna oblika dirkanja na štirih kolesih zahteva. Ob tem mora biti za uspeh v profesionalni sredini še osebno zrel, saj ta v času splošne draginje ne dopušča nepremišljenih potez, ampak zgolj načrtno in dolgoročno delo ter sledenje zadanim ciljem. Psihološki test je bil le ena izmed postavk finalnega izbora letošnjih najuspešnejših dirkačev v razpisanih pokalih Fiesta ST, ki ga je minuli teden blizu svoje baze v severno-angleški Cumbriji organiziral M-Sport. V njihove prostore so bili povabljeni

dirkači iz vsakega razpisanega nacionalnega pokala, pridružili pa so se jim še trije vozniki iz mednarodne serije, ki je potekala v sklopu rallyjev svetovnega prvenstva. Končnemu zmagovalcu se je obetalo enoletno delo v M-Sportu. »S tovarniško Fordovo ekipo sem obiskal vseh deset rallyjev za svetovno prvenstvo v Evropi, kjer sem bil del vremenske izvidniške ekipe za Marcusa Grönholma. Imel sem možnost v pogleda v zakulisje rallyja na najvišjem nivoju, zaradi česar sem pridobil veliko dragocenih izkušenj,« je povedal lanskoletni zmagovalec Victor Henriksson. Mladi Šved je občasno tudi testiral različne komponente, enkrat pa po testni progi v Greystoke Forestu zapeljal tudi WRC dirkalnik Henninga Solberga.

Prek zmage v italijanskem Fiesta ST pokalu sta si udeležbo na finalu prislužila tudi prva Slovenca. Marko in Damjan Jeram sta letos pri naših zahodnih sosedih odpeljala prve makadamske hitrostne preizkušnje, v Angliji pa ju je pričakala še bistveno močnejša konkurenca. Jeram se je sproščeno podal v prvi del finalnega natečaja, ki je potekal v prostorih M-Sporta in je vse udeležence popeljal skozi tri različne preizkuse. Fizično pripravo finalistov je preverjal kar hišni kondicijski trener Barry Johnson, ki je prek različnih vaj dobil vpogled v surovo moč, reakcijski čas, moč mišic in vzdržljivost vsakega posameznika. »Potili smo se na napravi za veslanje in opravljali različne kombinacijske naloge s področja teka ter koordinacije,« je

Marko Jeram je z odliko opravil tri različne teste, za volanom Fieste pa ni mogel držati koraka s svojimi tekmeči.

Hitra makadamska cesta je močno spominjala na hitrostne preizkušnje rallyja za svetovno prvenstvo v Walesu.

Modra švedska Fiesta je bila neustavljiva. Trije Skandinavci so jo uspeli izkoristiti stoodstotno. Dobesedno!

Barry Clark je predstavil novo Fiesta ST E85, ki jo poganja bioetanol. Clark, ki tudi sicer dela v M-Sportu, je bil na testni progi najbolj konstanten.

razložil Jeram, ki je dobil 72 odstotkov možnih točk in s tem med finalisti zasedel sedmo mesto. Najboljšo fizično pripravo so ugotovili pri Švedu Andreasu Sjölanderju, ki je zbral kar 84-odstotne točke.

Sledilo je opravljanje psihološkega testa, ki ga je vodstvo M-Sporta sestavilo v sodelovanju z oddelkom za športno psihologijo univerze v škotskem Edinburghu. Ocena prejetih odgovorov na relativno splošna vprašanja je bila primerjana z optimalnimi lastnostmi, ki bi jih vrhunski voznik rallyja moral imeti. Z naskokom je bil najboljši turški predstavnik Emre Yurdakul, ki je zbral kar 92 odstotkov možnih točk. Šest odstotnih točk manj in s tem četrto mesto je pripadlo Jeramu, ki je dobil optimalne točke za koncentracijo in premišljenost. Visoke ocene je dobil še za samozavest, motivacijo in

» Žargonski izraz "flat out" je ob pogledu na njihove vragolije dobil povsem nove dimenzije. «

spopadanje s pritiskom, najmanjši delež pa mu je pripadel pri miselni pripravi na dirko ter zastavljenih ciljih. 25-letni Idrjčan pa se je nato najbolje odrezal tam, kjer bi to od njega še najmanj pričakovali. Da pred mikrofonom Jeram le težko sestavlja stavke, ni večja skrivnost, tokrat pa se je zbral, odgovarjal počasi in temeljito ter si med vsemi tekmovalci na medijskem testu prislužil celo najvišjo oceno. Po vseh treh preizkusih je imel Jeram 86-odstotno uspešnost, kar ga je po prvem delu tekmovanja postavilo celo na prvo mesto med vsemi udeleženci. Za dve odstotni točki sta za njim zaostala Barry Clark, letošnji zmagovalec Fiestinega pokala na svetovnem nivoju, in švedski pokalni prvak Andreas Sjölander. Sledila je edina ženska predstavnica, Turkinja Burcu Cetinkaya (78%), ki je bila Jeramu na medijskem testu še najbližje, po 77 odstotkov pa sta zbrala britanska favorita Adam Gould in Simon Hughes.

A ura resnice je sledila šele naslednje jutro, ko so se finalisti podali na testno progo M-Sporta.

Šlo je za 3,8 kilometra dolg makadamski odsek, ki je s številnimi hitrimi zavoji in blatno podlago močno spominjal na hitrostne preizkušnje rallyja za SP po Walesu. Pred očmi vodilnih mož M-Sporta je šlo na vse ali nič, saj so bili najboljši vozniki že med prvo izmed treh voženj (štela sta najboljša dva časa) pošteno nabrušeni in motivirani. Kaj pomeni vrhunsko dirkanje po makadamu, je kot naslednji Slovenec na lastni koži občutil tudi Jeram, ki vodilnega mesta ni mogel zadržati. »Podlaga je videti zelo drseča, toda oprijem ni tako slab. A ne upam si voziti hitreje,« je svojo vožnjo ocenjeval Jeram, ki je za najhitrejšim v prvem poizkusu zaostal za osemnajst sekund. Svoj čas je nato uspel izboljšati za šest sekund, a zaostanek se je še vedno gibal med dvema in tremi sekundami na kilometer testnega poligona. »Koliko makadamskih rallyjev je že odpeljal, kako močan je italijanski pokal, katere avtomobile je vozil v dosednji karieri, kako se izgovori njegov priimek,« so bila vprašanja, ki jih je na predstavnika Avtomanije naslavljala Andrew Wheatley, desna roka Malcolm Wilsona. Odlično opravljeni testi so pri Angležih vzpodbudili zanimanje za manj znanega Slovenca, a so bili zaostanki bratov Jeram za preboj v najožjo peterico finalistov le preveliki. Najboljši časa sta dosegla brezkompromisna Šveda Sjölander in Jocke Nyman, izmed ostalih pa se jima je uspel približati le konstantni domačin Clark.

Toda razred zase so bili prav trije švedski dirkači. Ob progi jih je vzpodbujal Andreas Eriksson, organizator tamkajšnjega pokala, sicer pa dolgoletni dirkač v rallyju in rallykrosu. »Dejal sem jim, da morajo voziti na polno. Če bodo dali vse od sebe, si ne bodo mogli ničesar očitati,« je razlagal Eriksson. In njegovi trije mladeniči so te besede vzeli povsem resno! Žargonski izraz »flat out« je ob pogledu na njihove vragolije dobil popolnoma nove dimenzije. Če se mimo tebe pripelje mala Ford Fiesta ST in obstaneš z odprtimi usti ter popolnoma brez besed, mora biti njen voznik res nekaj posebnega. Švedska trojica je vozila tako odločno, da je Gullstrand celo zapeljal s proge, Nyman pa prebil gumo.

Ford Fiesta E85

Ekološka prihodnost

Razvoj dirkalnikov s pogonom na alternativna goriva sovpada z direktivami Evropske komisije v EP, ki članicam EU velevajo znatno povečanje deleža avtomobilov s pogonom na biološka goriva. V rallyju se je že letos uveljavil bioetanol, prvi ekološki dirkalnik pa bomo predvidoma že prihodnje leto videli tudi v Sloveniji.

Najdaljšo tradicijo z avtomobili na bioetanolno gorivo, ki nosi oznako E85 (85% etanola, 15% bencinskega goriva), imajo na Švedskem. Nič drugače ni v njihovem dirkaškem športu, saj so bile Fieste E85 že v konkurenci letošnjega švedskega rallyja za svetovno prvenstvo, v celoti pa bioetanol poganja tudi njihovo pokalno tekmovanje z malimi Fordovimi dirkalniki. Na najvišjem nivoju smo ekološko Fiesto videli tudi v Kataloniji, kjer je celo slavila v svojem razredu. Delež tovrstnih avtomobilov se bo v prihodnjih letih le še povečal, saj bo mednarodni Fiesta ST pokal prihodnje leto sprejel le dirkalnike s pogonom na bioetanol.

Na finalnem Fiesta ST izboru v okolici M-Sporta smo lahko na delu videli kar dva taka dirkalnika. Enega je vozil Barry Clark, drugega pa trije švedski predstavniki. »Motor avtomobila je nekoliko bolj odziven in istočasno deluje enakomerneje,« je povedal odlični Clark. Teoretično ima bioetanolna Fiesta za spoznanje večjo moč in navor motorja, sicer pa so njene zmogljivosti zelo podobne sedanemu dirkalniku. »Toda pomembno je, da javnosti predstavimo, da so lahko avtomobili istočasno zmogljivi in tudi okolju prijazni,« razvoj dirkalnikov na alternativne vire goriv vzpodbuja vodja Fordovega rally programa Malcolm Wilson.

Medtem ko Marko Jeram svojo Fiesto ST prodaja in za sezono 2008 še nima začrtanega programa, pa se že rišejo načrti ekipe okrog njegovega someščana Mitje Prezlja. S sovoznikom Matejem Čarjem sta letos nastopila na prvem rallyju za svetovno prvenstvo, mednarodni pridih pa bo imel njihov program predvidoma tudi naslednje leto. Prezelj bo tako najverjetneje vozil Fiesto s pogonom na bioetanol, kar bi bil prvi ekološko naravnani dirkalnik v Sloveniji. Tehnični pravilnik za tovrstna vozila mora še prilagoditi tudi krovna organizacija AŠ2005, saj v prihodnjih letih podobnih projektov zagotovo ne bo manjkalo. (GrP)

Napeti trenutki, ko sta Andrew Wheatley (levo) in Malcolm Wilson prebrala imena petih finalistov. Te je čakal še pogovor z Wilsonom.

Po dveh dneh preizkusov je Malcolm Wilson razglasil zmagovalca. Enoletno pogodbo z M-Sportom si je prislužil Adam Gould.

Zanimalo me je, če bi lahko v takem ritmu odpeljali tudi več hitrostnih preizkušenj zaporedoma. »Težko, toda na Švedskem je konkurenca tako močna, da vedno vozimo na vso moč. Na vsaki dirki nas lahko zmaga deset voznikov, vsi izmed teh pa moramo na sezono zamenjati vsaj po eno karoserijo. Nesreče so pač neizogibne,« je razlagal simpatični Nyman, ki je v seštevku dveh voženj dosegel drugi čas, za rojakom Sjölanderjem pa je zaostal le sekundo. Švedi so imeli v svojem pokalu Fiesta ST že letos prisotnih med dvajset in trideset posadk, prihodnje leto pa se jim bo v skupnem pokalu pridružilo še okrog petnajst norveških dvojic.

A ker je že lani na finalnem izboru slavil švedski predstavnik, je imel odlični Sjölander – ob najhitrejši vožnji je dosegel tudi drugi najboljši rezultat na testih – le malo možnosti za končni uspeh. Wheatley in Wilson, ki je na prizorišče priletel kar s svojim helikopterjem, sta ob 22-letnemu Švedu v veliki finale povabila še Britanca Clarka in Goulda, Belgijca Anthonyja Martina in Turka Emreja Yurdakula. Vseh pet je iz oči v oči opravilo pogovor z Wilsonom, nato pa je

Anglež razglasil zmagovalca. Enoletno pogodbo z M-Sportom si je prislužil Adam Gould, 20-letnik iz Bristola, ki je imel letos v britanskem pokalu slabo sezono, a se je najbolje odrezal v ključnem trenutku. Nikjer ni izstopal, saj je na progi in na testih zasedel le peto mesto. Odločila je njegova zadnja vožnja, ko je za izkušenejšim Clarkom zaostal vsega eno sekundo, ob tem pa ne gre spregledati dejstva, da kot Britanec prihaja iz komercialno za M-Sport zelo donosnega področja. Jeram je za najhitrejšim Sjölanderjem v seštevku dveh voženj zaostal za šestindvajset, za končnim zmagovalcem Gouldom pa sedemnajst sekund. S tem se je potrdilo dejstvo, ki smo ga v Avtomaniji že večkrat zapisali: da smo Slovenci na področju vrhunskih makadamskih rallyjev še začetniki, da bo potrebno za približevanje najboljšim odpeljati še veliko raznovrstnih rallyjev ter da so zaostanki slovenskih dirkačev okrog sekunde na prevoženem kilometru trenutno že velik uspeh. In ne nazadnje, da je slovenski avtomobilistični šport preveč ozko usmerjen, da bi znali mednarodne dosežke lastnih dirkačev ustrezno ceniti. ■

3,8-kilometrski odsek so si tekmovalci lahko ogledali z istimi avtomobili, ki jih za ogled proge uporabljajo Fordovi dirkači na SP.

Občasno je šlo tudi prehitro. Šved Anders Gullstrand je prvo vožnjo odpeljal najhitreje, v drugo pa zapeljal s ceste in bil zato izločen.

Edina predstavica nežnejšega spola je bila Burcu Cetinkaya. 26-letna Turkinja je po testih zasedala kar četrto mesto.

REZULTATI - VOZnja

			Skupno	1. tek	2. tek	3. tek
1. ANDREAS SJÖLANDER	22 let	Švedska	04:19	02:11*	02:09	02:10
2. JOCKE NYMAN	23 let	Švedska	04:20	02:10	02:28*	02:10
3. BARRY CLARK	25 let	V. Britanija	04:23	02:12*	02:12	02:11
4. ALASTAIR FISCHER	19 let	Irska	04:28	02:18*	02:15	02:13
5. ADAM GOULD	20 let	V. Britanija	04:28	02:19*	02:16	02:12
6. SIMON HUGHES	24 let	V. Britanija	04:29	02:17*	02:14	02:15
7. JONATHAN GREER	19 let	Irska	04:30	02:20*	02:16	02:14
8. EMRE YURDAKUL	25 let	Turčija	04:30	02:18*	02:15	02:15
9. CONOR HARVEY	22 let	Irska	04:34	02:20*	02:17	02:17
15. MARKO JERAM	25 let	Slovenija	04:45	02:28*	02:23	02:22

* - najslabši izmed treh časov se ni štel v skupni seštevek

REZULTATI - TESTI

			Skupno	1. test	2. test	3. test
1. MARKO JERAM	25 let	Slovenija	81%	72%	83%	81%
2. BARRY CLARK	25 let	V. Britanija	79%	74%	83%	81%
2. ANDREAS SJÖLANDER	22 let	Švedska	79%	84%	79%	74%
4. BURCU CETINKAYA	26 let	Turčija	78%	71%	80%	82%
5. ADAM GOULD	20 let	V. Britanija	77%	78%	81%	73%
5. SIMON HUGHES	24 let	V. Britanija	77%	71%	81%	78%

1. test - fizični test, 2. test - psihološki test, 3. test - medijski test

Brata Jeram sta sedela v Fiesti, ki jo je v Walesu vozil eden izmed italijanskih voznikov. "Oprijem je bil sicer dober, toda nisem si upal voziti hitreje," je povedal Jeram, ki je postavil petnajsti čas.